

YARGITAY

21. HUKUK DAİRESİ

Esas No.	2014/7643	<u>İlgili Kanun / Madde</u>
Karar No.	2014/25979	506 S. SSK. /79
Tarihi:	02.12.2014	

- **HİZMET TESPİTİ**
- **FİİLİ ÇALIŞMANIN KANITLANMASI GEREKLİLİĞİ**

ÖZETİ Uyuşmazlık; somut olayda fiili çalışma olgusunun ispatı konusunda, mahkemece yapılan inceleme ve araştırmanın hükme yeterli bulunup bulunmadığı noktasında toplanmaktadır.

506 sayılı Yasanın 79/10. maddesinde bu tür hizmet tespit davalarının kanıtlanması yönünden özel bir yöntem öngörülmemiştir. Kimi ayrıık durumlar dışında resmi belge ve yazılı delillerin bulunması sigortalı sayılması gereken sürelerin saptanmasında güçlü delil olmaları itibariyle sonuca etkili olurlar. Ne var ki bu tür kanıtların bulunmaması salt bu nedene dayalı istemin reddine neden olmaz. Somut bilgilere dayanması koşuluyla, bordro tanıkları veya iş ilişkisini bilen veya bilmesi gereken komşu işyerleri kayıtlı çalışanları gibi kişilerin bilgileri ve bunları destekleyen kimi diğer kanıtlarla dahi sonuca gitmek mümkündür. Kamu düzenine dayalı bu tür davalarda hakim, görevi gereği doğrudan soruşturmayı genişleterek sigortalılık koşullarının oluşup oluşmadığını belirlemelidir.

Davacı, davalılardan işverene ait işyerinde geçen çalışmalarının tespitine karar verilmesini istemiştir. Mahkeme bozmaya uyarak ilamında belirtildiği şekilde, isteğin kısmen kabulüne karar vermiştir.

Hükmün davalılar vekillerince temyiz edilmesi üzerine temyiz isteğinin süresinde olduğu anlaşıldıktan ve Tetkik Hakimi Nagehan Kaleli Demir tarafından düzenlenen raporla dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra işin gereği düşünüldü ve aşağıdaki karar tesbit edildi.

Dava; davacının davalı işyerinde 01.10.1991 - 31.12.1992 ve 01.05.1994 -31.08.1998 tarihleri arasında geçen çalışmalarının tespiti istemine ilişkindir.

Mahkemece davanın kısmen kabulü ile davacının 01.05.1994 tarihinden önceki çalışmalarının zamanasını nedeni ile reddine, 01.05.1994 - 31.08.1998 tarihleri arasında davalı nezdinde çalıştığı tespitine dair verilen ilk karar Dairemizin 09.03.2009 Tarih ve 2008/5135 E, 2009/3387 K sayılı kararı ile; bordro tanıkları ve komşu işyeri tanıkları dinlenilmeden eksik inceleme ile karar verildiği belirtilerek

bozulmuş, bozma kararına uyan mahkemece bu kez yine davacının 01.05.1994 - 31.08.1998 tarihleri arasında davalı nezdinde çalıştığının tespitine karar verilmiştir.

Dosyadaki kayıt ve belgelerden; bozma ilamından sonra davalı Kurum'dan davalı işyerinin dönem bordrolarının istenildiği, ancak sadece 1996/2 - 1998/2 arası ve 1997/3. aya ait bordroların gönderildiği, yine sadece 1996/1-12 arası ücret bordrolarının dosya arasında olduğu, 1996/1. aya ait bordrolarda adı bulunan tanık Murat Tamer Dođrunun kendisinin 1992/Nisan ayında işe başladığını, 1996/Mart ayında ayrıldığını, davacının bu tarihler arasında davalı işyerinde çalıştığını, davacının da kendisinin de komisyon usulünde çalışan işçiler olduklarını, daha çok dışarda gezdiklerini, işe giriş çıkışlarını denetleyen bir amir olmadığını, Anadolu Hayat Sigorta'dan poliçeleri kimin kestiğinin öğrenilebileceğini beyan ettiği, komşu işyeri tanığı sıfatı ile dinlenen tanıkların gerçekten komşu işyerlerinde çalışıp çalışmadıklarının zabıta marifetiyle veya davalı Kurum'dan sorularak tespit edilmediği, davalı şirketin 44889 kodu ile düzenlediğı 1994 - 1998 yılları arasına ilişkin poliçelerin sunulduğu, ancak bunlardaki kodların davacıya ait olup olmadığını belirlenmediğı anlaşılmıştır.

Uyuşmazlık; somut olayda fiili çalışma olgusunun ispatı konusunda, mahkemece yapılan inceleme ve araştırmanın hükme yeterli bulunup bulunmadığı noktasında toplanmaktadır.

506 sayılı Yasanın 79/10. maddesinde bu tür hizmet tespit davalarının kanıtlanması yönünden özel bir yöntem öngörülmemiştir. Kimi ayrık durumlar dışında resmi belge ve yazılı delillerin bulunması sigortalı sayılması gereken sürelerin saptanmasında güçlü delil olmaları itibariyle sonuca etkili olurlar. Ne var ki bu tür kanıtların bulunmaması salt bu nedene dayalı istemin reddine neden olmaz. Somut bilgilere dayanması koşuluyla, bordro tanıkları veya iş ilişkisini bilen veya bilmesi gereken komşu işyerleri kayıtlı çalışanları gibi kişilerin bilgileri ve bunları destekleyen kimi diğer kanıtlarla dahi sonuca gitmek mümkündür. Kamu düzenine dayalı bu tür davalarda hakim, görevi gereğı doğrudan soruşturmayı genişleterek sigortalılık koşullarının oluşup oluşmadığını belirlemelidir. Bu yön Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 16.9.1999 gün 1999/21-510-527,30.6.1999 gün 1999/21-549-555,5.2.2003 gün 2003/21-35-64,15.10.2003 gün 2003/21-634-572,3.11.2004 gün 2004/21-480-579 ve 10.11.2004 gün 2004/21-629 sayılı kararlarında da vurgulanmıştır.

Somut olayda ise; komşu işyeri tanığı olarak dinlenen tanıkların bu nitelikleri zabıta marifeti ile veya davalı Kurum'dan sorularak belirlenmeden sonuca gidilmesi isabetsiz olmuştur.

Mahkemece yapılacak iş; komşu işyeri tanığı olarak dinlenen kişilerin gerçekten bu niteliğı haiz olup olmadıklarını tespit etmek, bu kişilerin komşu işyeri tanığı olmadıkları anlaşılır ise zabıta marifeti ile veya davalı Kurum'dan sorularak talep edilen dönemde davalı işyerine komşu işyeri sahipleri ile bu işyerlerindeki çalışmaları kayıtlara geçmiş kişileri tespit ederek dinlemek, dosyaya sunulan davalı şirketin 44889 kodu ile düzenlediğı 1994 - 1998 yılları arasına ilişkin poliçelerdeki kod numaralarından satış temsilci kodunun davacıya ait olanın bulunup bulunmadığını ya da davalı şirket tarafından talep edilen dönemde gönderilen poliçe örneklerinde bu poliçelerin davacı tarafından hazırlanıp hazırlanmadığına ilişkin bilgi bulunup bulunmadığını Anadolu Hayat Sigorta'dan sorarak toplanan deliller değerlendirilerek varılacak sonuca göre hüküm kurmaktan ibarettir.

Mahkemece bu maddi ve hukuki olgular nazara alınmaksızın eksik araştırma ve inceleme ile yazılı şekilde karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.

O halde davalıların bu yönleri amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli ve hüküm bozulmalıdır.

SONUÇ: Hükümün yukarıda açıklanan nedenlerle **BOZULMASINA**, temyiz harcının istek halinde davalılardan Etkin Sigorta Aracılık Hizmetleri Ltd.Şti'ne iadesine, 02.12.2014 gününde oybirliğiyle karar verildi.